Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Polskie Sieci
Elektroenergetyczne

II ETAP REFORMY RYNKU BILANSUJĄCEGO

Spotkanie informacyjne

9 marca 2021 r.

Agenda spotkania

11:00 – 11:10	Powitanie uczestników spotkania oraz wprowadzenie
11:10 – 11:40	Zakres prac reformy rynku bilansującego
11:40 – 12:10	Harmonogram prac nad rozporządzeniem w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego
12:10 – 12:30	Harmonogram prac nad Warunkami Dotyczącymi Bilansowania oraz dostosowaniem systemów informatycznych
12:30 – 12:50	Sesja pytań i odpowiedzi
12:50 – 13:00	Podsumowanie

Wprowadzenie

Cele wdrożenia zmian na rynku bilansującym (RB) → reformy RB

Realizacja wymagań formalno-prawnych

- Pakiet Czysta Energia (CEP) - Rozporządzenie (UE) 2019/943 oraz Dyrektywa (UE) 2019/944
- Rozporządzenie (UE) 2017/2195 ustanawiające wytyczne dotyczące bilansowania (EBGL)
- Zobowiązania złożone przez PL w procesie notyfikacji KE wdrożenia rynku mocy (RM)

Wdrożenie rozwiązań wspierających realizację wymagań formalno-prawnych / efektywność integracji z rynkiem europejskim

- Zapewnienie zgodności grafików handlowych z uwarunkowaniami technicznymi pracy jednostek je realizujących
- Stworzenie zachęt wspierających inwestycje w elastyczność po stronie odbioru i wytwarzania
- Poprawa sygnałów cenowych RB, w tym szczególnie w okresach niedoboru mocy
- Stworzenie zachęt do zgłaszania zbilansowanej pozycji na RB
- Eliminacja zachęt ekonomicznych do arbitrażu pomiędzy RDN a RB

Kamienie milowe wdrażania reformy RB

Koncepcja zmian zasad funkcjonowania RB	**7 listopada 2019 r.**
Polski Plan wdrażania → podział wdrożenia reformy RB na 2 etapy	**14 maja 2020 r.**
Wdrożenie I etapu reformy RB	**1 stycznia 2021 r.**
Wdrożenie II etapu reformy RB	**……**

Zakres prac reformy rynku bilansującego

Zakres prac I etapu reformy RB

- Umożliwienie aktywnego udziału w RB dla DSR oraz jednostek innych niż JWCD, w tym dla farm wiatrowych i PV
- Wdrożenie modelu aktywnego udziału magazynów / elektrowni szczytowo-pompowych (ESP) w RB
- Umożliwienie aktualizowania ofert bilansujących w ramach RBB
- Wycofanie usług: IRZ, ORM, IP-DSR oraz PI
- Zmiana konwencji znaków na RB w celu dostosowania do konwencji określonej w EBGL
- Korekta zasad rozliczeń na RB
  - Wprowadzenie rozwiązań ograniczających arbitraż pomiędzy RDN i RB
  - Poprawa wyceny rozliczeń generacji wymuszonej na RB
- Rozszerzenie możliwości świadczenia usług regulacji pierwotnej i wtórnej na pojedyncze jednostki wytwórcze reprezentowane w JG_{Wa}, nie tylko JWCD
- Wprowadzenie usług: interwencyjna ofertowa redukcja poboru mocy przez odbiorców, ARNE i praca kompensatorowa od ESP, ARNE od nJWCD przyłączonych w NN/110kV
- Dostosowanie procedur fakturowania i rozliczeń finansowych na przypadek ujemnych cen rozliczeniowych na RB
- Dostosowanie publikacji danych

Zakres prac I etapu reformy RB

- Umożliwienie aktywnego udziału w RB dla DSR oraz jednostek innych niż JWCD, w tym dla farm wiatrowych i PV
- Wdrożenie modelu aktywnego udziału magazynów / elektrowni szczytowo-pompowych (ESP) w RB
- Umożliwienie aktualizowania ofert bilansujących w ramach RBB
- Wycofanie usług: IRZ, ORM, IP-DSR oraz PI
- Zmiana konwencji znaków na RB w celu dostosowania do konwencji określonej w EBGL
- Korekta zasad rozliczeń na RB
  - Wprowadzenie rozwiązań ograniczających arbitraż pomiędzy RDN i RB
  - Poprawa wyceny rozliczeń generacji wymuszonej na RB
- Rozszerzenie możliwości świadczenia usług regulacji pierwotnej i wtórnej na pojedyncze jednostki wytwórcze reprezentowane w JG_{Wa}, nie tylko JWCD
- Wprowadzenie usług: interwencyjna ofertowa redukcja poboru mocy przez odbiorców, ARNE i praca kompensatorowa od ESP, ARNE od nJWCD przyłączonych w NN/110kV
- Dostosowanie procedur fakturowania i rozliczeń finansowych na przypadek ujemnych cen rozliczeniowych na RB
- Dostosowanie publikacji danych

Nowelizacja rozporządzenia systemowego

Zmiany WDB

Aktualizacja IRiESP

Dostosowanie systemów IT OSP i uczestników rynku

Zakres prac I etapu reformy RB

- Umożliwienie aktywnego udziału w RB dla DSR oraz jednostek innych niż JWCD, w tym dla farm wiatrowych i PV
- Wdrożenie modelu aktywnego udziału magazynów / elektrowni szczytowo-pompowych (ESP) w RB
- Umożliwienie aktualizowania ofert bilansujących w ramach RBB
- Wycofanie usług: IRZ, ORM, IP-DSR oraz PI
- Zmiana konwencji znaków na RB w celu dostosowania do konwencji określonej w EBGL
- Korekta zasad rozliczeń na RB
  - Wprowadzenie rozwiązań ograniczających arbitraż pomiędzy RDN i RB
  - Poprawa wyceny rozliczeń generacji wymuszonej na RB
- Rozszerzenie możliwości świadczenia usług regulacji pierwotnej i wtórnej na pojedyncze jednostki wytwórcze reprezentowane w JG_{Wa}, nie tylko JWCD
- Wprowadzenie usług: interwencyjna ofertowa redukcja poboru mocy przez odbiorców, ARNE i praca kompensatorowa od ESP, ARNE od nJWCD przyłączonych w NN/110kV
- Dostosowanie procedur fakturowania i rozliczeń finansowych na przypadek ujemnych cen rozliczeniowych na RB
- Dostosowanie publikacji danych

Nowelizacja rozporządzenia systemowego

Zmiany WDB

Aktualizacja IRiESP

Dostosowanie systemów IT OSP i uczestników rynku

Wdrożone 1 stycznia 2021 r. z wyjątkiem:
„rozwiązań ograniczających arbitraż pomiędzy rynkiem dnia następnego i rynkiem bilansującym”, których termin wdrożenia podczas prac legislacyjnych został określony na 1 stycznia 2022 r.

Zakres prac II etapu reformy RB

- ❑ Nowa struktura podmiotowa i obiektowa RB
- ❑ Rynkowe mechanizmy pozyskiwania mocy bilansujących rozdzielnie w górę i w dół oraz rozszerzony zakres zasobów mogących świadczyć moce bilansujące
- ❑ Obsługa programów pracy dla jednostek aktywnych na RB
- ❑ Zmiany w planowaniu pracy KSE
- ❑ Gotowość do integracji z rynkiem europejskim poprzez platformy bilansujące
- ❑ Mechanizm wyceny niedoboru mocy
- ❑ Zmiana zasad wyceny energii bilansującej i niezbilansowania oraz zasad rozliczeń
- ❑ Okres rozliczania niezbilansowania równy 15 minut
- ❑ Dostosowane zasady w zakresie zabezpieczeń finansowych na RB

- Struktura podmiotowa

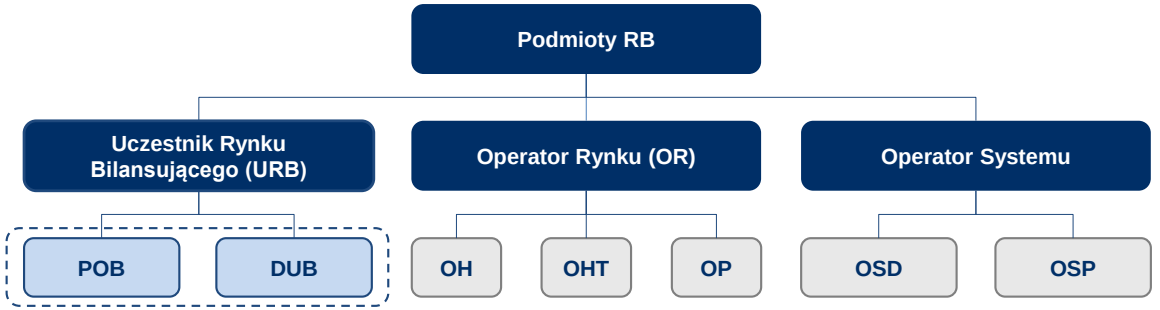

- Struktura obiektowa

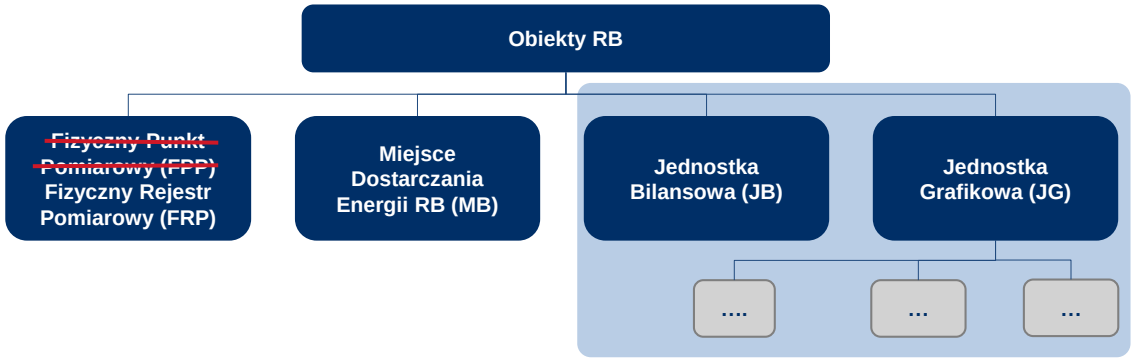

Zakres prac II etapu reformy RB

- ❑ Nowa struktura podmiotowa i obiektowa RB
- ❑ Rynkowe mechanizmy pozyskiwania mocy bilansujących rozdzielnie w górę i w dół oraz rozszerzony zakres zasobów mogących świadczyć moce bilansujące
- ❑ Obsługa programów pracy dla jednostek aktywnych na RB
- ❑ Zmiany w planowaniu pracy KSE
- ❑ Gotowość do integracji z rynkiem europejskim poprzez platformy bilansujące
- ❑ Mechanizm wyceny niedoboru mocy
- ❑ Zmiana zasad wyceny energii bilansującej i niezbilansowania oraz zasad rozliczeń
- ❑ Okres rozliczania niezbilansowania równy 15 minut
- ❑ Dostosowane zasady w zakresie zabezpieczeń finansowych na RB

- Rynkowe mechanizmy pozyskiwania (w górę i w dół) FCR, FRR i RR
- Możliwość świadczenia usług przez małe i duże zasoby, niezależnie od technologii
- Warunek: prekwalifikacja do FCR / FRR / RR
- Tryb podstawowy – aukcja portfolio na moce z dobowym wyprzedzeniem
- Tryb uzupełniający – zakup brakujących mocy bilansujących w ramach procesu planowania dobowego

Zakres prac II etapu reformy RB

- Nowa struktura podmiotowa i obiektowa RB
- Rynkowe mechanizmy pozyskiwania mocy bilansujących rozdzielnie w górę i w dół oraz rozszerzony zakres zasobów mogących świadczyć moce bilansujące
- **Obsługa programów pracy dla jednostek aktywnych na RB**
- Zmiany w planowaniu pracy KSE
- Gotowość do integracji z rynkiem europejskim poprzez platformy bilansujące
- Mechanizm wyceny niedoboru mocy
- Zmiana zasad wyceny energii bilansującej i niezbilansowania oraz zasad rozliczeń
- Okres rozliczania niezbilansowania równy 15 minut
- Dostosowane zasady w zakresie zabezpieczeń finansowych na RB

- Grafiki pracy i grafiki rezerw zawarte w programach pracy stanowią bazę do planowania pracy KSE
- Grafiki muszą być wykonalne technicznie, uwzględniać ograniczenia / uwarunkowania pracy elektrowni

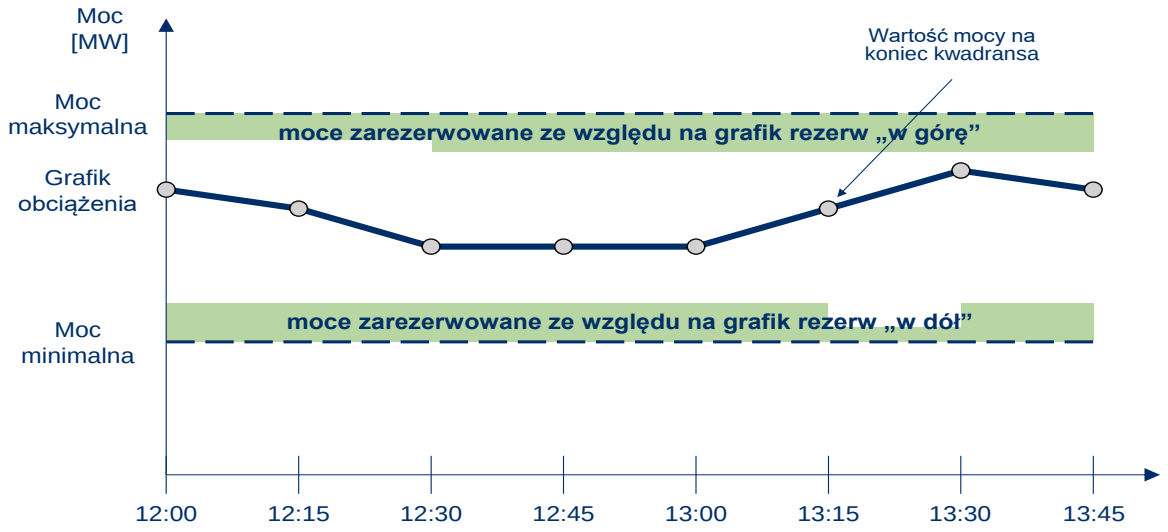

Zakres prac II etapu reformy RB

- ❑ Nowa struktura podmiotowa i obiektowa RB
- ❑ Rynkowe mechanizmy pozyskiwania mocy bilansujących rozdzielnie w górę i w dół oraz rozszerzony zakres zasobów mogących świadczyć moce bilansujące
- ❑ Obsługa programów pracy dla jednostek aktywnych na RB
- ❑ Zmiany w planowaniu pracy KSE
- ❑ Gotowość do integracji z rynkiem europejskim poprzez platformy bilansujące
- ❑ Mechanizm wyceny niedoboru mocy
- ❑ Zmiana zasad wyceny energii bilansującej i niezbilansowania oraz zasad rozliczeń
- ❑ Okres rozliczania niezbilansowania równy 15 minut
- ❑ Dostosowane zasady w zakresie zabezpieczeń finansowych na RB

- Planowanie w wielkościach netto
- Planowanie „na punkt” pracy jednostek aktywnych
- Liniowa realizacja zmiany obciążenia pomiędzy BPP – polecenia ruchowe wyrażane w mocy, a nie w energii
- Skrócenie okresu wyprzedzenia z jakim ostateczny plan BPKD jest udostępniany DUB (do 2,5 minuty przed)
- Planowanie dobowe z rozdzielczością 15 minutową
- Planowanie w czasie rzeczywistym z rozdzielczością 5 minutową

Zakres prac II etapu reformy RB

- ❑ Nowa struktura podmiotowa i obiektowa RB
- ❑ Rynkowe mechanizmy pozyskiwania mocy bilansujących rozdzielnie w górę i w dół oraz rozszerzony zakres zasobów mogących świadczyć moce bilansujące
- ❑ Obsługa programów pracy dla jednostek aktywnych na RB
- ❑ Zmiany w planowaniu pracy KSE
- ❑ Gotowość do integracji z rynkiem europejskim poprzez platformy bilansujące
- ❑ Mechanizm wyceny niedoboru mocy
- ❑ Zmiana zasad wyceny energii bilansującej i niezbilansowania oraz zasad rozliczeń
- ❑ Okres rozliczania niezbilansowania równy 15 minut
- ❑ Dostosowane zasady w zakresie zabezpieczeń finansowych na RB

- Konwersja ofert bilansujących (zintegrowanego procesu grafikowania) do produktów standardowych na podstawie ofert na energię bilansującą i aktualnego stanu pracy KSE
- Wymiana energii bilansującej z rezerw RR na europejskiej platformie TERRE
- Zasady integracji z kolejnymi platformami (MARI i PICASSO) będą uwzględniane w miarę dołączania się do tych platform

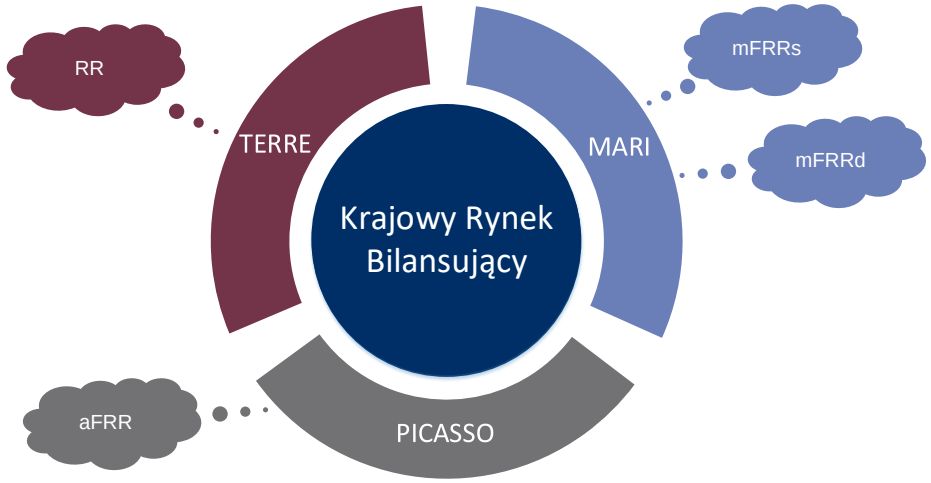

Zakres prac II etapu reformy RB

- ❑ Nowa struktura podmiotowa i obiektowa RB
- ❑ Rynkowe mechanizmy pozyskiwania mocy bilansujących rozdzielnie w górę i w dół oraz rozszerzony zakres zasobów mogących świadczyć moce bilansujące
- ❑ Obsługa programów pracy dla jednostek aktywnych na RB
- ❑ Zmiany w planowaniu pracy KSE
- ❑ Gotowość do integracji z rynkiem europejskim poprzez platformy bilansujące
- ❑ **Mechanizm wyceny niedoboru mocy**
- ❑ Zmiana zasad wyceny energii bilansującej i niezbilansowania oraz zasad rozliczeń
- ❑ Okres rozliczania niezbilansowania równy 15 minut
- ❑ Dostosowane zasady w zakresie zabezpieczeń finansowych na RB

- Mechanizm wyceny rezerwy operacyjnej stanowi realizację zobowiązania wdrożenia mechanizmu wyceny niedoboru mocy (ang. scarcity pricing) złożonego przez Polskę w procesie notyfikacji Komisji Europejskiej wdrożenia rynku mocy w Polsce
- Cena rezerwy operacyjnej (COR) jest wyznaczana w oparciu o krzywą zapotrzebowania na operacyjną rezerwę

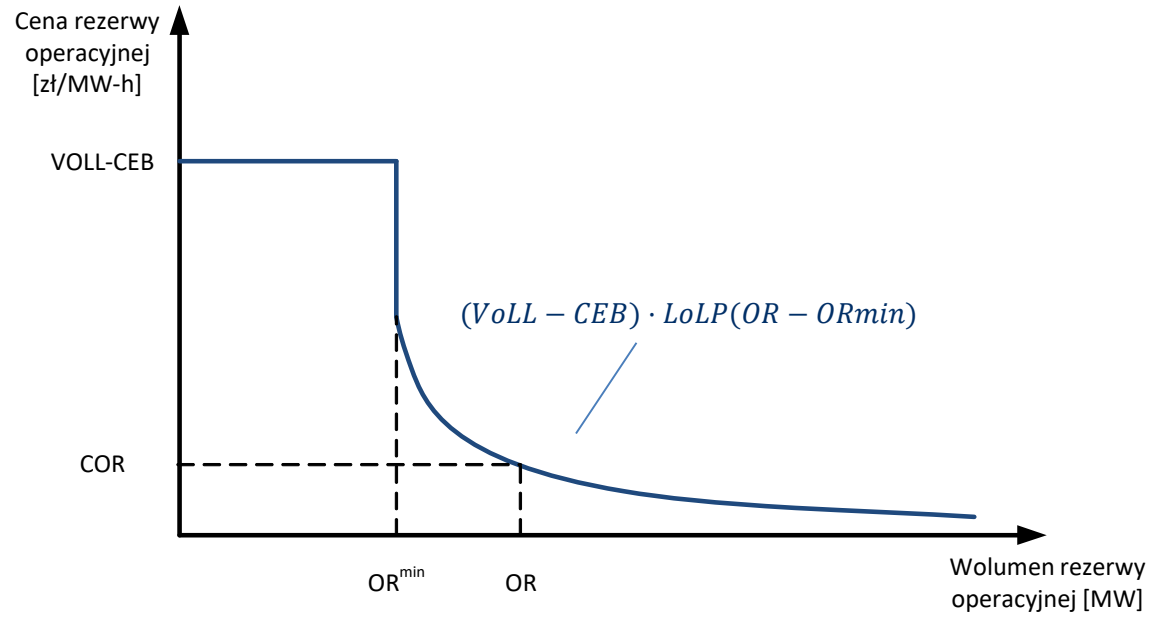

Zakres prac II etapu reformy RB

- ❑ Nowa struktura podmiotowa i obiektowa RB
- ❑ Rynkowe mechanizmy pozyskiwania mocy bilansujących rozdzielnie w górę i w dół oraz rozszerzony zakres zasobów mogących świadczyć moce bilansujące
- ❑ Obsługa programów pracy dla jednostek aktywnych na RB
- ❑ Zmiany w planowaniu pracy KSE
- ❑ Gotowość do integracji z rynkiem europejskim poprzez platformy bilansujące
- ❑ Mechanizm wyceny niedoboru mocy
- ❑ Zmiana zasad wyceny energii bilansującej i niezbilansowania oraz zasad rozliczeń
- ❑ Okres rozliczania niezbilansowania równy 15 minut
- ❑ Dostosowane zasady w zakresie zabezpieczeń finansowych na RB

- Dostosowanie do zasad wynikających z regulacji europejskich
- Uwzględnienie w rozliczeniach wyceny niedoboru mocy
- Uwzględnienie w rozliczeniach energii aktywowanej na europejskich platformach bilansujących
- Wprowadzenie mechanizmu rozliczeń uzupełniających
- Wprowadzenie mechanizmu rozliczeń dyscypliny ruchowej

Zakres prac II etapu reformy RB

- ❑ Nowa struktura podmiotowa i obiektowa RB
- ❑ Rynkowe mechanizmy pozyskiwania mocy bilansujących rozdzielnie w górę i w dół oraz rozszerzony zakres zasobów mogących świadczyć moce bilansujące
- ❑ Obsługa programów pracy dla jednostek aktywnych na RB
- ❑ Zmiany w planowaniu pracy KSE
- ❑ Gotowość do integracji z rynkiem europejskim poprzez platformy bilansujące
- ❑ Mechanizm wyceny niedoboru mocy
- ❑ Zmiana zasad wyceny energii bilansującej i niezbilansowania oraz zasad rozliczeń
- ❑ Okres rozliczania niezbilansowania równy 15 minut
- ❑ Dostosowane zasady w zakresie zabezpieczeń finansowych na RB

- Dotyczy danych pomiarowo-rozliczeniowych dla zasobów aktywnie uczestniczących w RB oraz pozostałych zasobów (wytwórczych i odbiorczych)

Zakres prac II etapu reformy RB

- ❑ Nowa struktura podmiotowa i obiektowa RB
- ❑ Rynkowe mechanizmy pozyskiwania mocy bilansujących rozdzielnie w górę i w dół oraz rozszerzony zakres zasobów mogących świadczyć moce bilansujące
- ❑ Obsługa programów pracy dla jednostek aktywnych na RB
- ❑ Zmiany w planowaniu pracy KSE
- ❑ Gotowość do integracji z rynkiem europejskim poprzez platformy bilansujące
- ❑ Mechanizm wyceny niedoboru mocy
- ❑ Zmiana zasad wyceny energii bilansującej i niezbilansowania oraz zasad rozliczeń
- ❑ Okres rozliczania niezbilansowania równy 15 minut
- ❑ Dostosowane zasady w zakresie zabezpieczeń finansowych na RB

- Uwzględnienie nowej struktury podmiotowej i obiektowej RB

Harmonogram prac nad rozporządzeniem w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego

Realizacja prac II etapu reformy RB

- **Uwzględnienie doświadczeń z wdrożenia I etapu Reformy RB**
  - Bardzo napięty harmonogram prac → brak rezerw na potencjalne opóźnienia, skutkujące presją na jakość i zasoby
  - Oczekiwania uczestników rynku w zakresie udziału w pracach projektowych / testach rozwiązań
  - Oczekiwania uczestników rynku odnośnie do wyprzedzenia pomiędzy zatwierdzonymi rozwiązaniami, a wdrożeniem → czas niezbędny na dostosowanie narzędzi, umów oraz strategii rynkowych
  - Ponadnormatywne zaangażowanie pracowników projektowych oraz programistów trudne do utrzymania w długim okresie
  - Konieczność stabilizacji pracy nowych narzędzi i systemów po wdrożeniu I etapu
- **II etap reformy RB**
  - Wymaga opracowania nowego rozporządzenia systemowego, kolejna nowelizacja nie jest możliwa

    Nowe rozporządzenie systemowe będzie musiało być poddane notyfikacji technicznej Komisji Europejskiej
  - Wprowadza znacznie szerszy zakres zmian, w tym zmian istotnych z punktu widzenia funkcjonowania rynku i sygnałów cenowych tworzonych na tym rynku (I etap miał istotnie mniejszy zakres niż II etap)
  - Wymaga znacznie więcej zmian dostosowawczych po stronie uczestników rynku
  - Konieczny czas na testy z uczestnikami rynku zmian w systemach IT

Realizacja prac II etapu reformy RB

- **Uwzględnienie doświadczeń z wdrożenia I etapu Reformy RB**
  - Bardzo napięty harmonogram prac → brak rezerw na potencjalne opóźnienia, skutkujące presją na jakość i zasoby
  - Oczekiwania uczestników rynku w zakresie udziału w pracach projektowych / testach rozwiązań
  - Oczekiwania uczestników rynku odnośnie do wyprzedzenia pomiędzy zatwierdzonymi rozwiązaniami, a wdrożeniem → czas niezbędny na dostosowanie narzędzi, umów oraz strategii rynkowych
  - Ponadnormatywne zaangażowanie pracowników projektowych oraz programistów trudne do utrzymania w długim okresie
  - Konieczność stabilizacji pracy nowych narzędzi i systemów po wdrożeniu I etapu
- **II etap reformy RB**
  - Wymaga opracowania nowego rozporządzenia systemowego, kolejna nowelizacja nie jest możliwa

    Nowe rozporządzenie systemowe będzie musiało być poddane notyfikacji technicznej Komisji Europejskiej
  - Wprowadza znacznie szerszy zakres zmian, w tym zmian istotnych z punktu widzenia funkcjonowania rynku i sygnałów cenowych tworzonych na tym rynku (I etap miał istotnie mniejszy zakres niż II etap)
  - Wymaga znacznie więcej zmian dostosowawczych po stronie uczestników rynku
  - Konieczny czas na testy z uczestnikami rynku zmian w systemach IT

Dostosowanie harmonogramu prac II etapu reformy RB ze względu na zbyt wysokie ryzyka dla jakości wdrożenia II etapu → brak możliwości wdrożenia w pierwotnie planowanym terminie

Harmonogram prac nad rozporządzeniem systemowym

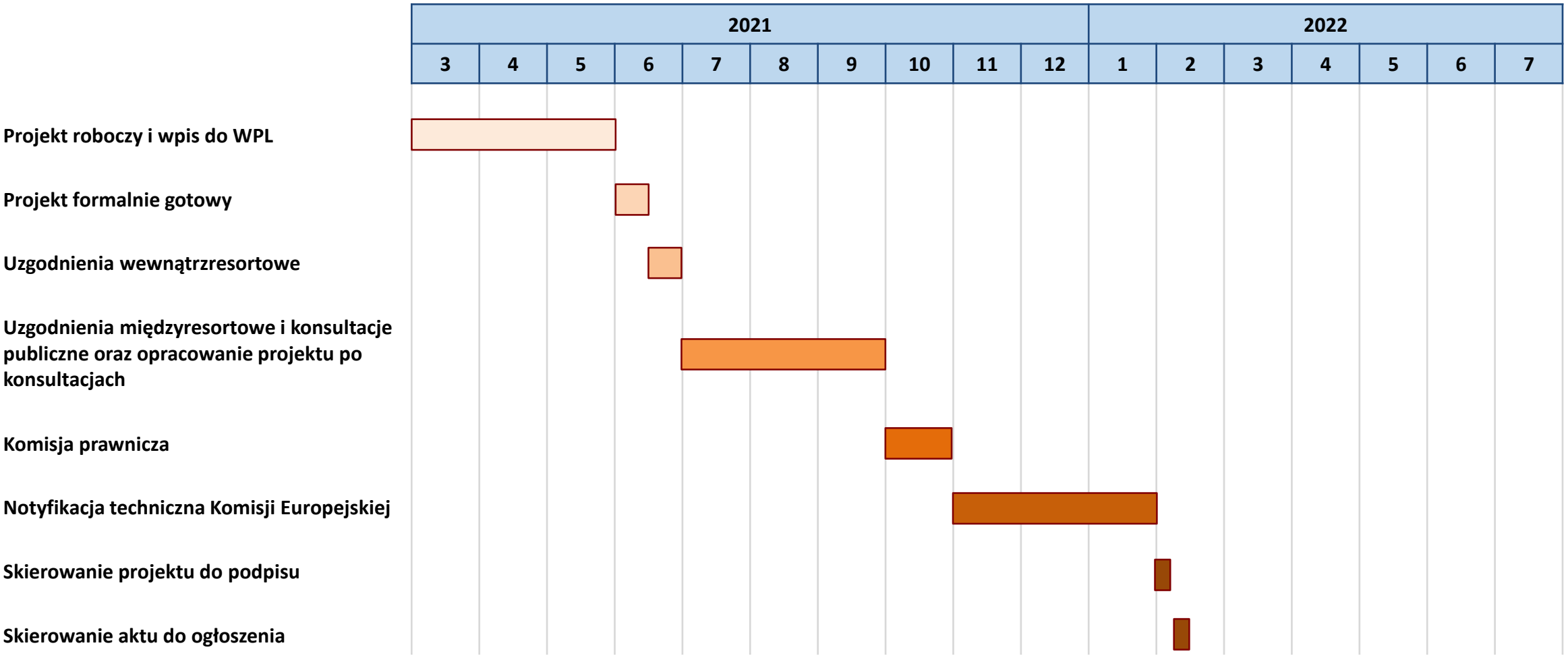

Harmonogram prac nad rozporządzeniem systemowym

Newralgiczne obszary prac w kontekście terminu

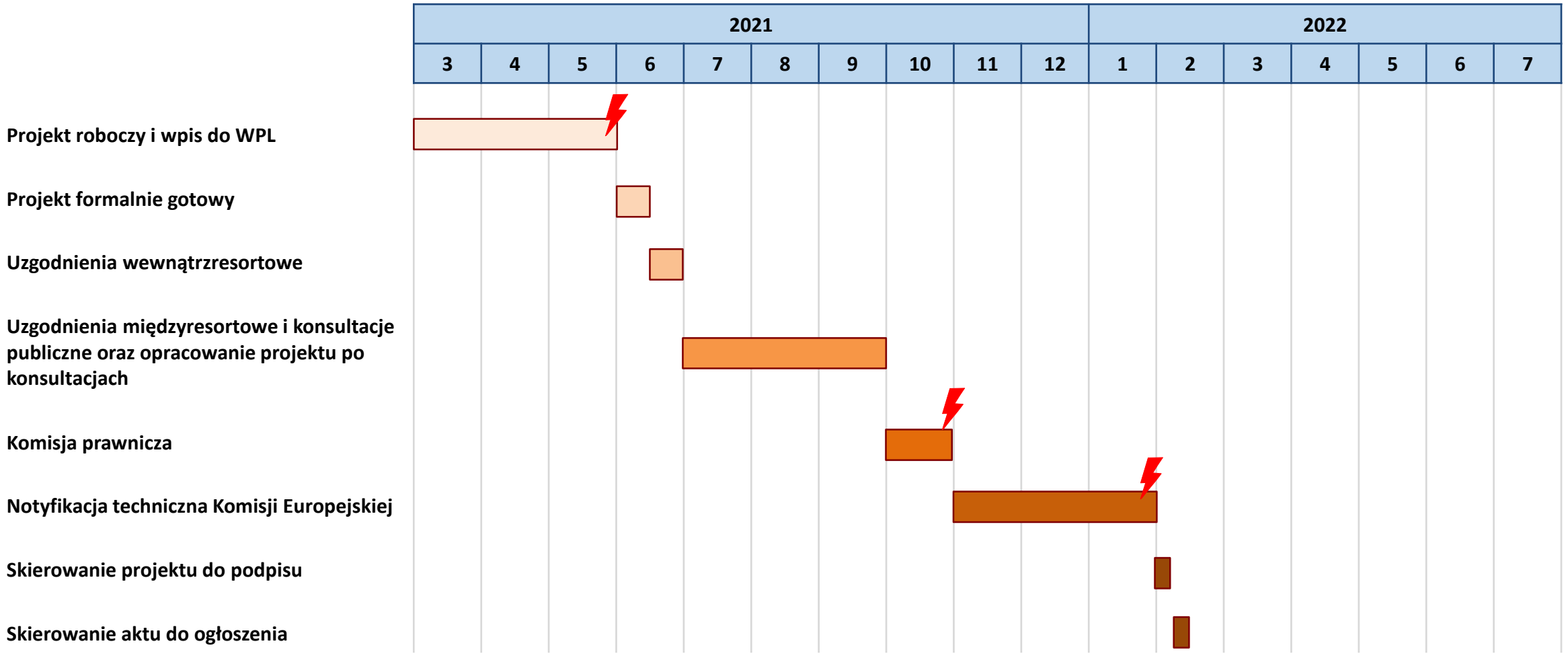

Harmonogram prac nad rozporządzeniem systemowym

Górne oszacowanie czasu prac

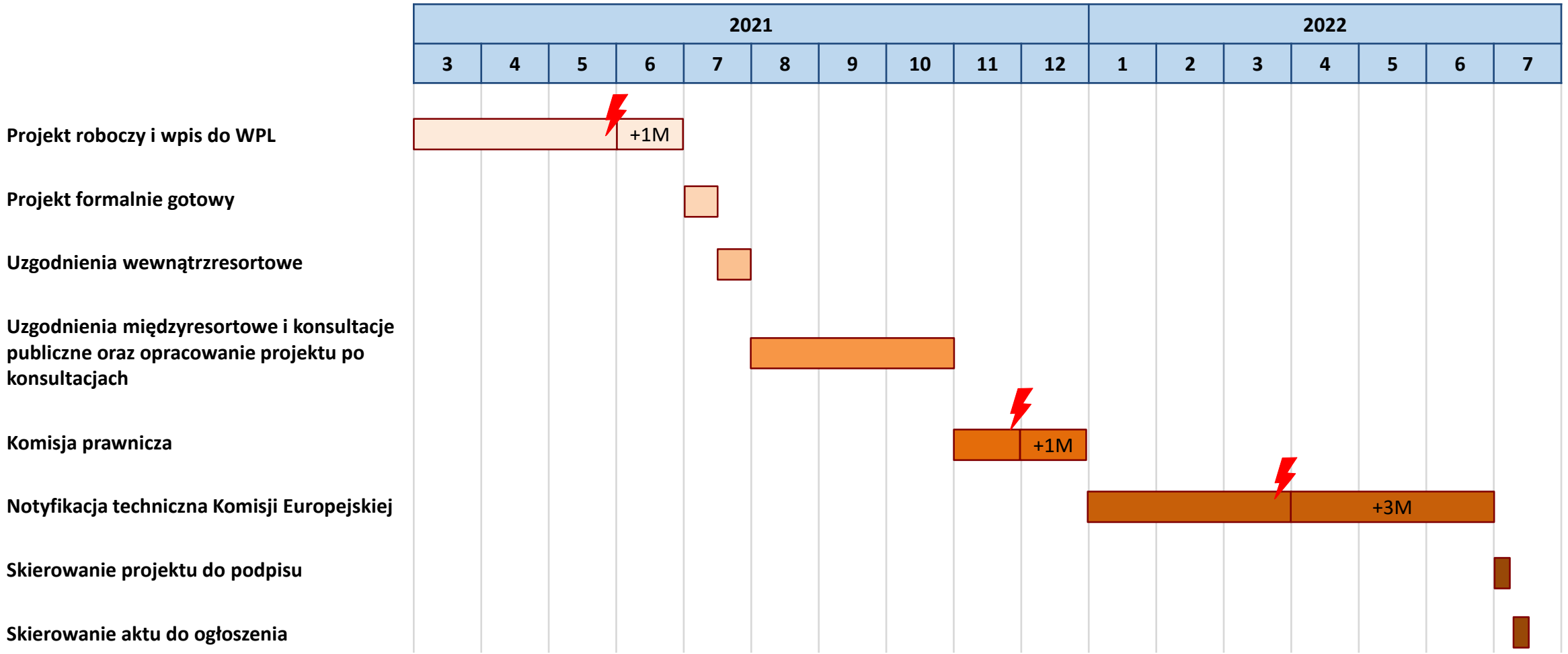

Harmonogram prac nad rozporządzeniem systemowym

Dolne i górne oszacowanie czasu prac

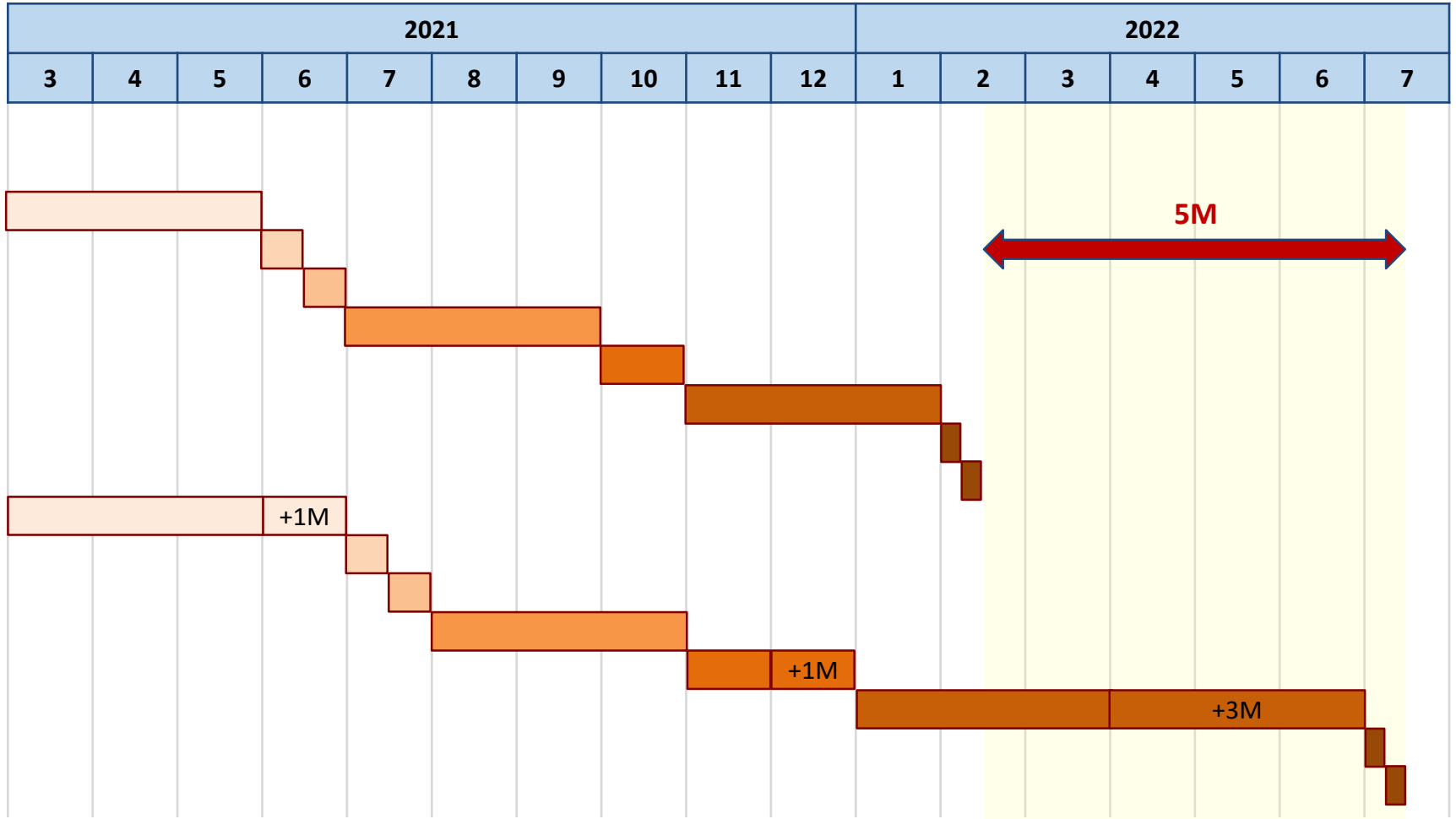

Harmonogram z dolnym oszacowaniem czasu prac

Harmonogram z górnym oszacowaniem czasu prac

Harmonogram prac nad projektem roboczym rozporządzenia systemowego

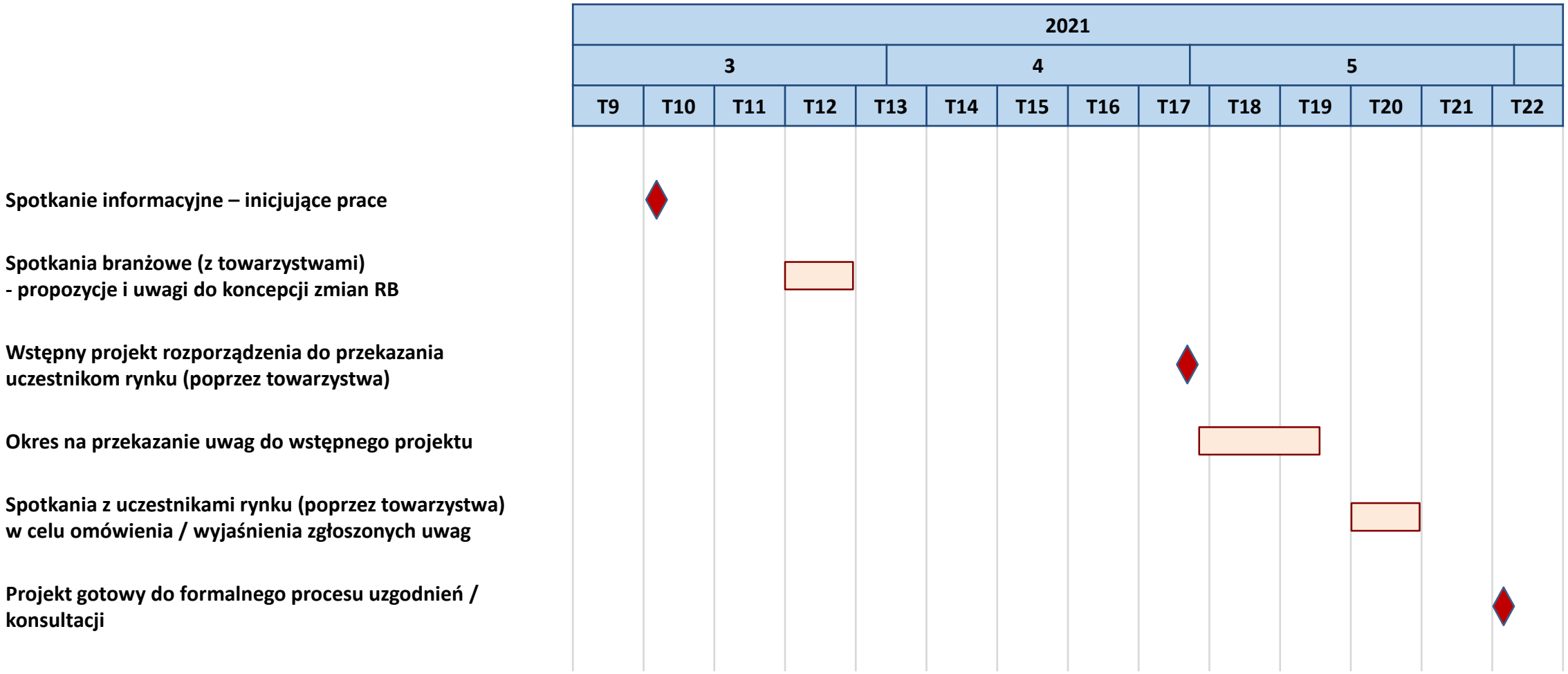

Harmonogram prac nad projektem roboczym rozporządzenia systemowego

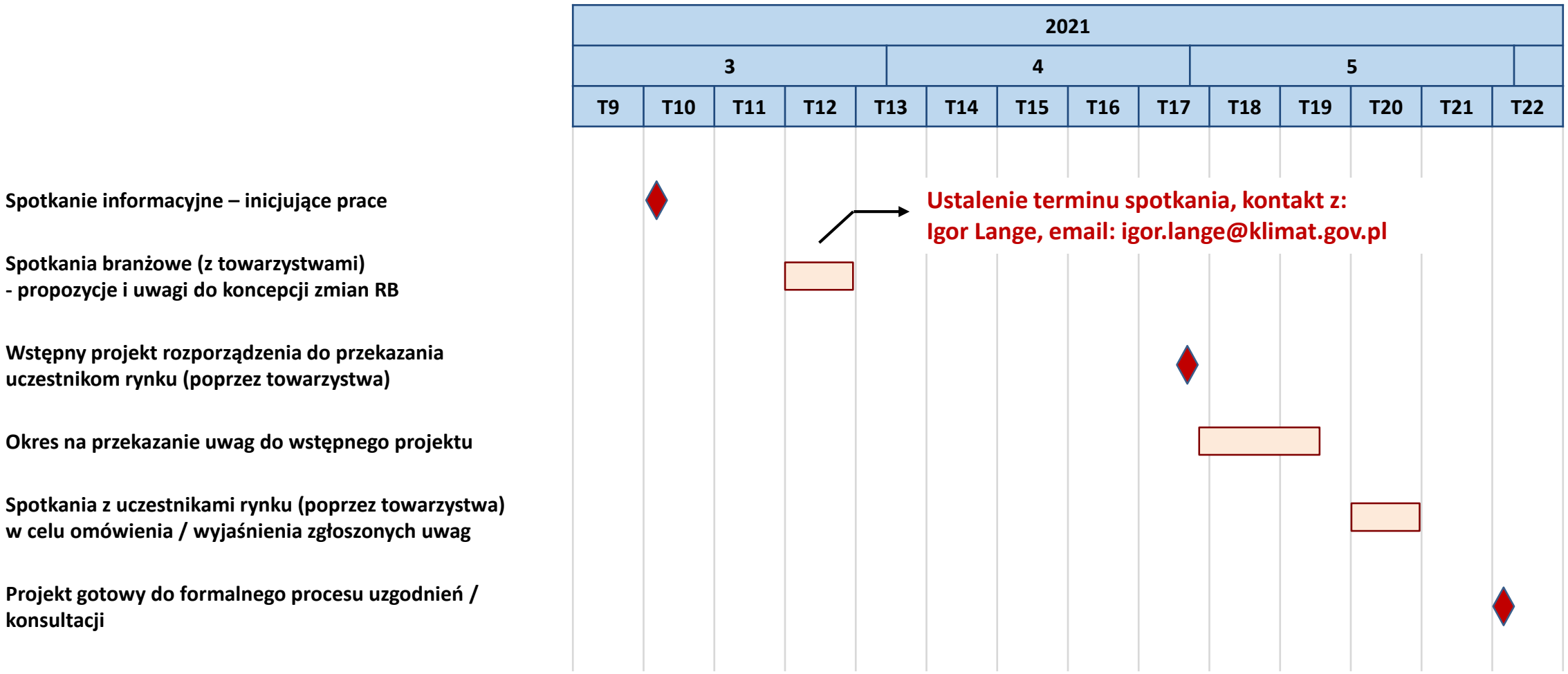

Harmonogram prac nad Warunkami Dotyczącymi Bilansowania (WDB) oraz dostosowaniem systemów informatycznych

Harmonogram prac nad WDB oraz dostosowaniem systemów informatycznych

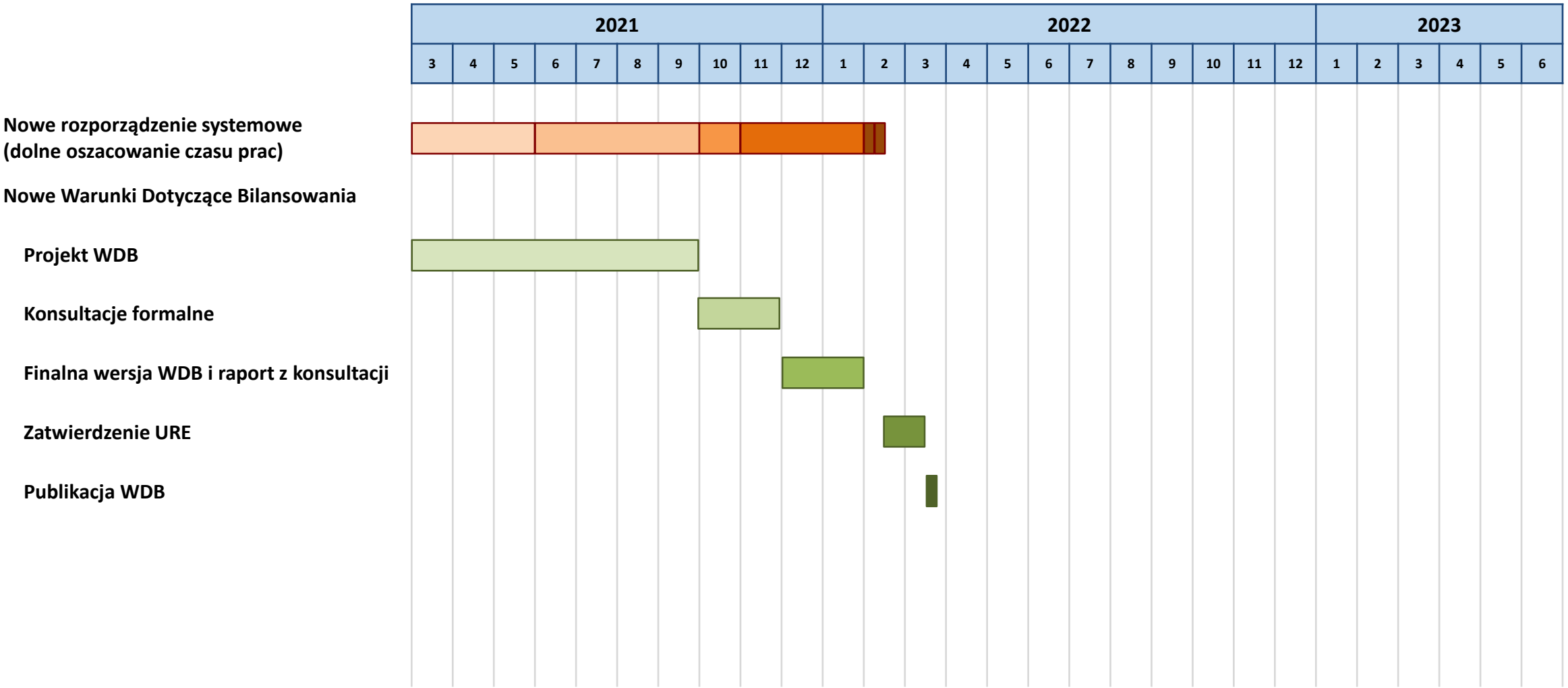

Harmonogram prac nad WDB oraz dostosowaniem systemów informatycznych

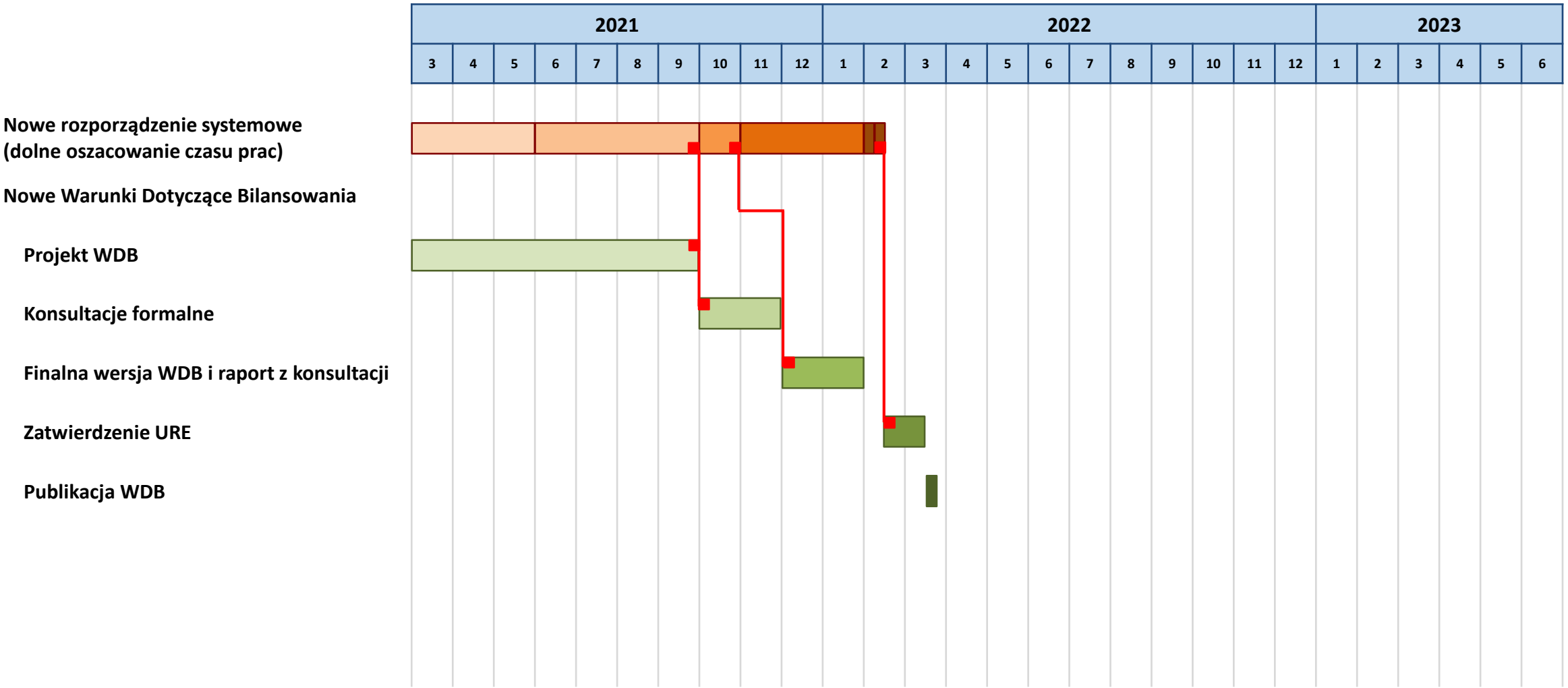

Harmonogram prac nad WDB oraz dostosowaniem systemów informatycznych

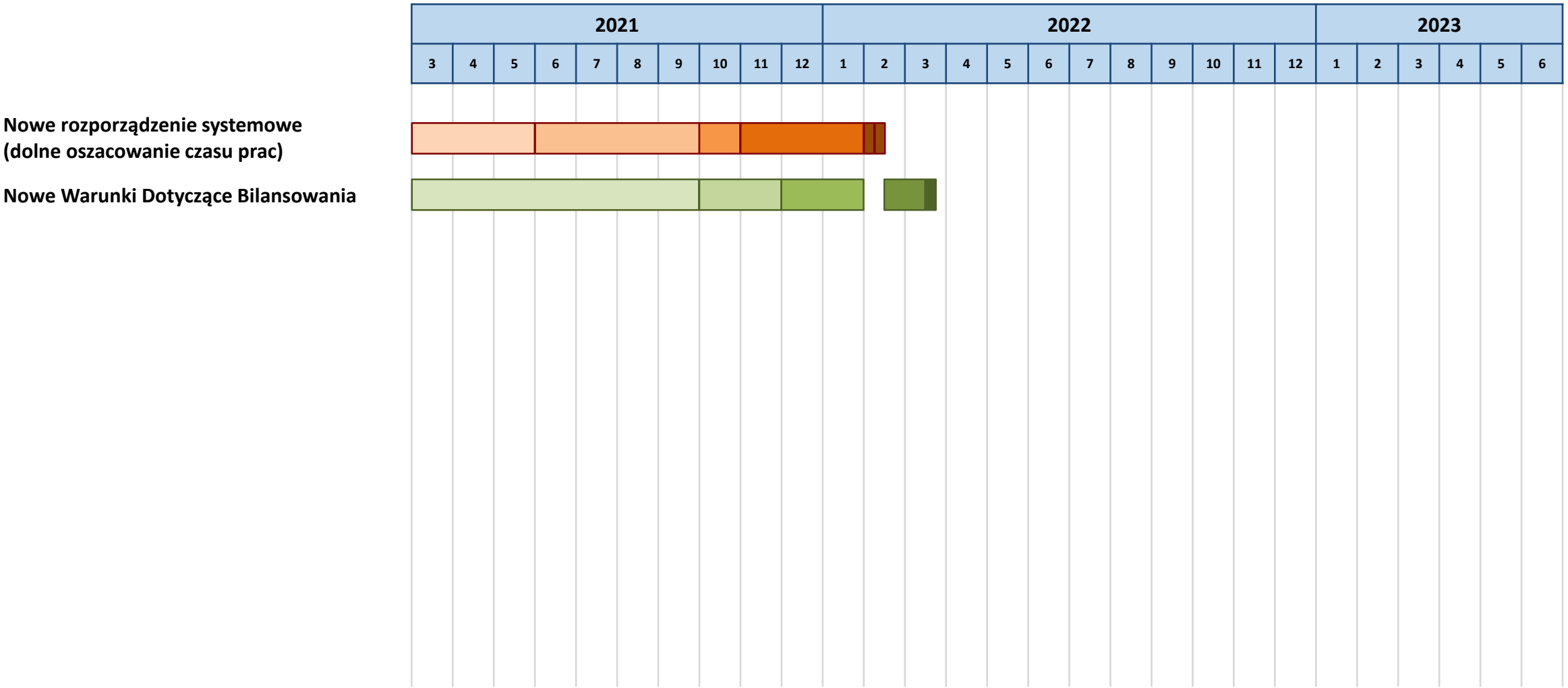

Harmonogram prac nad WDB oraz dostosowaniem systemów informatycznych

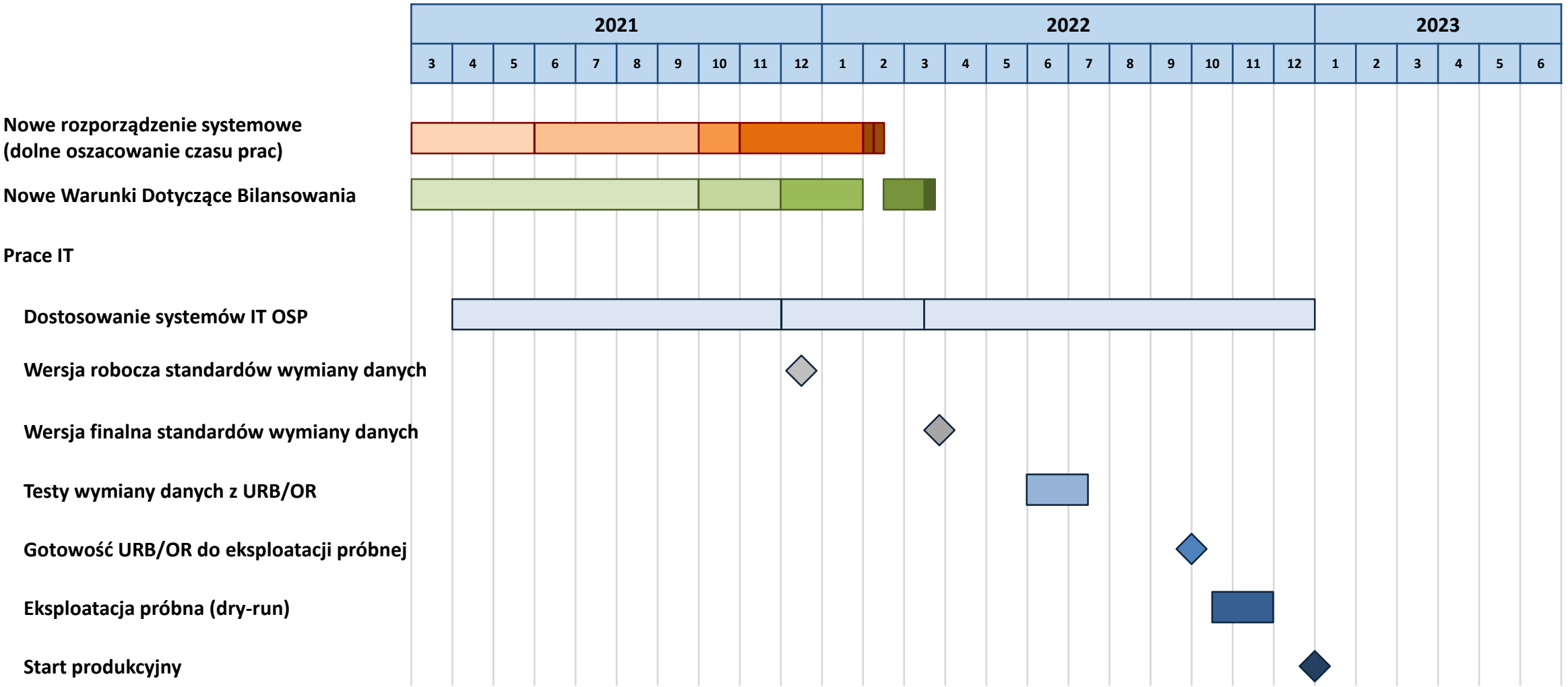

Harmonogram prac nad WDB oraz dostosowaniem systemów informatycznych

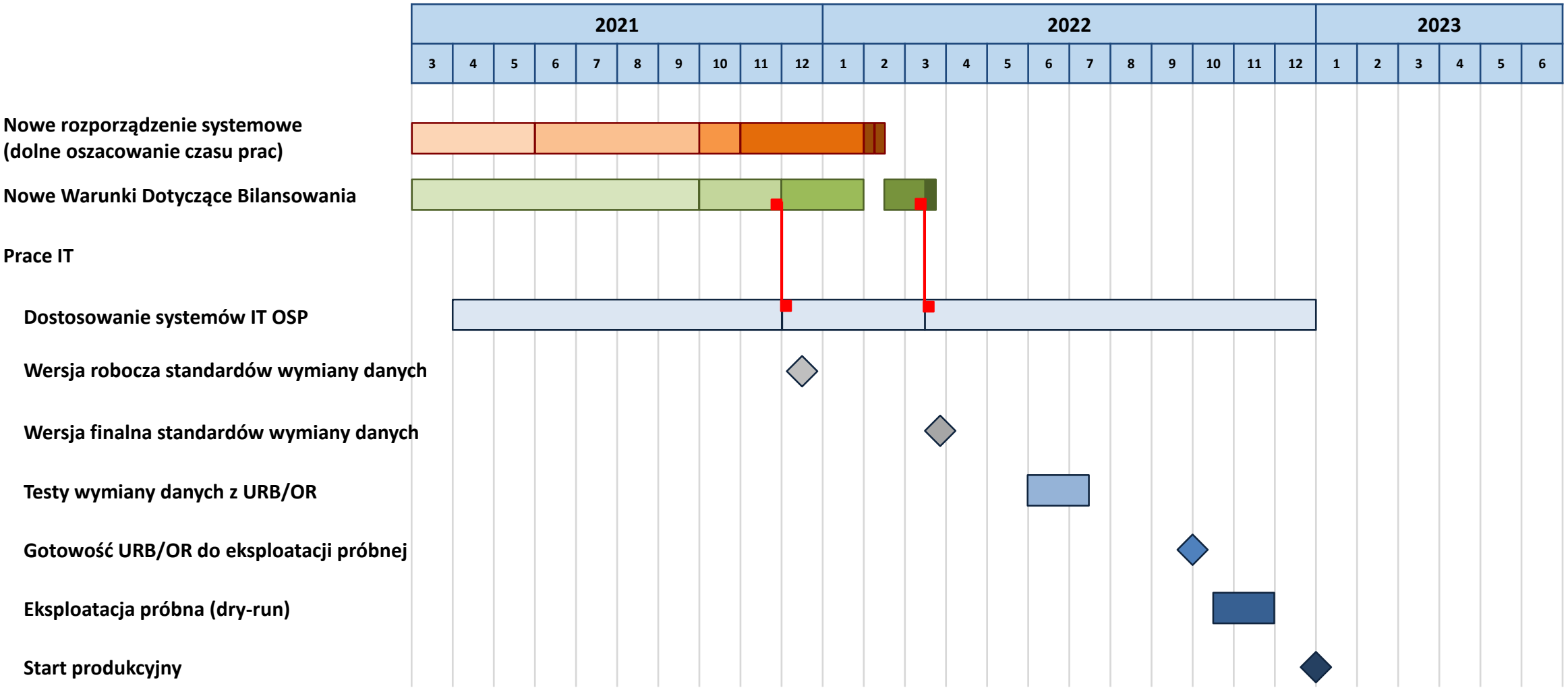

Harmonogram prac nad WDB oraz dostosowaniem systemów informatycznych

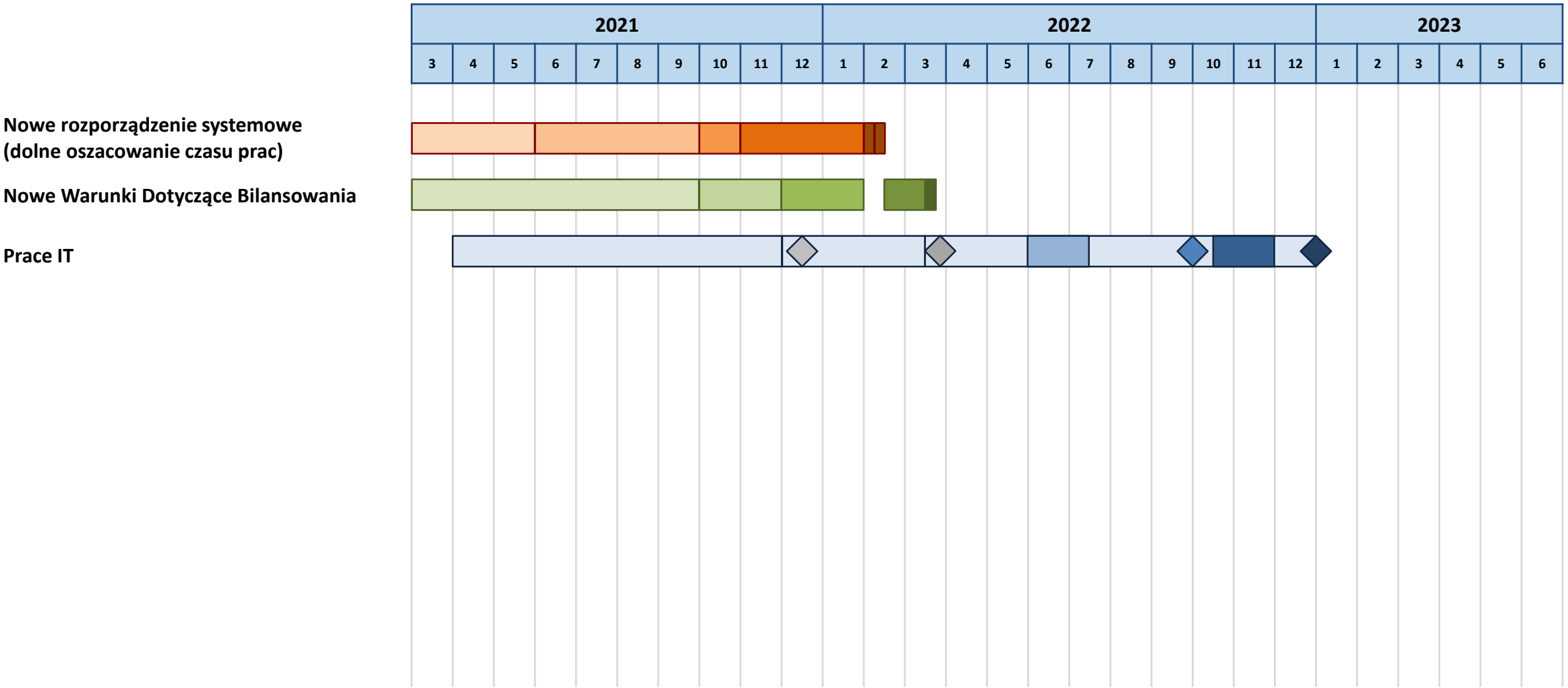

Harmonogram prac nad WDB oraz dostosowaniem systemów informatycznych

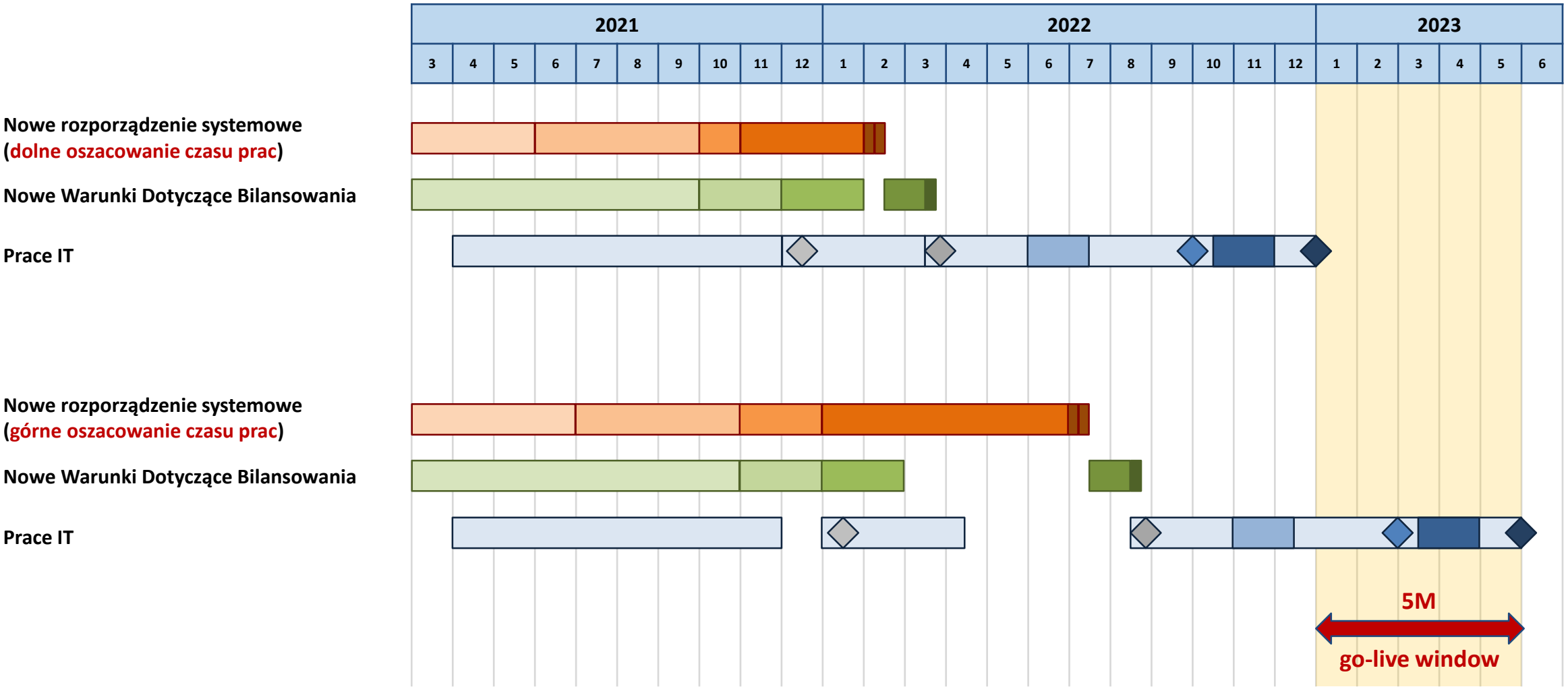

Sesja pytań i odpowiedzi

Podsumowanie

Podsumowanie

- Podstawą do wypracowania ostatecznych rozwiązań II etapu reformy RB jest **Koncepcja zmian zasad funkcjonowania RB w Polsce (Koncepcja zmian RB), opublikowana w listopadzie 2019 r.**

- Najbliższe działania projektowe dotyczą prac nad **projektem roboczym rozporządzenia**

- Spotkania branżowe w celu omówienia propozycji i uwag do rozwiązań zawartych w Koncepcji RB:
  12 tydzień br. (22-26 marca)

- Kontakt w celu ustalenia terminu spotkania branżowego: **Igor Lange, email: igor.lange@klimat.gov.pl**

- Szacowane okno wdrożenia II etapu reformy RB: **1 stycznia – 1 czerwca 2023 r.**

  Termin wdrożenia zmian będzie się mieścić w tym oknie, przy czym zostanie on dookreślony w decyzji zatwierdzającej Warunki Dotyczące Bilansowania, stosownie do znanych już wtedy terminów zakończenia prac nad rozporządzeniem systemowym, przy uwzględnieniu okresu wymaganego na realizację prac po podjęciu decyzji

Dziękujemy za uwagę